

circumducuntur. Habent autem duos apices, aut duas extremitates, quæ *Poli* vocantur, & sunt axium puncta extrema, sibi invicem opposita, circa quæ fit Sphærarum conversio; alias *vertices* & *cardines* nuncupantur.

*Minores*, quarum longitudo est minor *axium*, aut *diametrorum* longitudine, & sunt vel

*Semidiametri*, aut *Semixes*, quæ dimidia sunt partes *axium*, aut *diametrorum* à centro in duas æquales portiones sectarum.

*Lineæ extrà centrum* ab unâ superficiè Sphæricæ parte ad alteram oppositam protractæ, & *axibus* aut *Diametris* minores, *Semidiametri* autem, aut *semixibus* partim majores partim minores.

CIRCULARES.

CIRCULARES, quæ circulari extensione ab uno puncto ad alterum excurrunt, & sunt vel in

Circulo, in quo est

Circumferentia, quæ dividitur

à *Diametro* in duos *semicirculos* æquales:

à reliquis lineis minoribus in arcum *Majorem*.

*Minorem*.

Sphæra seu Superficie Sphæricâ, per quam *Circuli* ducti quadrupliciter dividuntur: Sunt enim

I. Ratione Quantitativæ vel

*Majores*, qui Sphæricam superficiem in duo æqualia hemisphæria partiuntur, quales sunt *Æquator*, *Coluri duo*, *Meridiani*, *Zodiacus*, & *Horizon*.

*Minores*, qui diversum à Sphæra centrum habent, & Sphæram in duo segmenta inæqualia secant, quorum id majus est quod Centrum Sphære continet, alterum minus, quod proprium suum centrum habet. Tales autem sunt *Paralleli*, & inter eos *Tropici*, *Arcticus*, & *Antarcticus*.

*Maximæ*, id est lati, qui non solum longitudinem, sed etiam latitudinem habent, ut *Zodiacus*.

*Acutiores*, qui longitudinem tantum habent, & latitudine destituuntur, ut ceteri omnes *Circuli*.

II. Ratione Motus vel

*Mobiles*, & *Interni*, qui cum Sphæra circumferuntur, seu Sphæris suis adherent. Ut *Æquator*, *Zodiacus*, *Coluri*, & *Paralleli*.

*Immobiles*, & *Externi*, qui cum Sphæra non circumferuntur, sed extrà eam stabiles manent in locis quibus assignantur, ut *Meridianus* & *Horizon*.

III. Ratione Situs vel

*Æquidistantes*, qui à se invicem paribus undique intervallis absunt, nec unquam se mutuo intersecant, ut sunt hi quinque, *Æquator*, *Tropici Canceri*, *Tropici Capricorni*, *Polus Arcticus*, & *Polus Antarcticus*.

*Intersecantes*, qui se invicem secant, & hi sunt vel

*Recti*, qui per Mundi Polos ducti ad angulos rectos circulares *Æquatorem* secant, ut duo *Coluri*, *Meridiani*, & *Horizon* in Sphæra *Rectâ*.

*Obliqui*, qui ad angulos obliquos *Æquinoctialem* intersecant, ut *Zodiacus* ad angulos obliquos dirimens *Circulos*, quoscunque secat, & *Horizon* in Sphæra *Obliquâ*.

IV. Ratione Essentiæ vel

*Sensibiles*, ut *Zodiacus* *Ostavi Orbis*, & *Horizon sensibilis*.

*Imaginarii*, ut *Zodiacus Primi Mobilis imaginarius* & *Horizon insensibilis*, ac reliqui *Circuli*.

*Immutabiles*, qui sunt iidem semper apud omnes, ut *Æquator*, *Zodiacus*, duo *Coluri*, & duo *Tropici*.

*Mutabiles*, alii nempe atque alii in diversis Climatibus, & locis, ut *Meridianus*, *Horizon*, & duo *Polares*.

## EXPOSITIO TYPI HUIUS COSMOGRAPHICI TERRÆ CIRCULIS COELESTIBUS CIRCUNDATÆ SITUM OSTENDENTIS.

Linearum natura.

proprietas.

convenientia.

Post divisionem *Linearum* & *Circulorum* in *Cosmographiâ*, & *Astronomiâ* usitatorum, & maximum commodum *Vitæ Humanæ* usibus conferentium, traditam, necesse est, ut eorum naturam & proprietates exponamus, atque ostendamus, quo pacto *Terra*, in quâ eadem lineæ, & iidem *Circuli* consignantur solent, iidem situ suo respondeant. Si enim *Terra* Universi centrum constituitur, & tota *Universa Machina* Sphærico suo circuitu, centrum illud à suis partibus omnibus æque distans, concludit, necesse est, ut omnes illæ distributiones, & *Circulares* lineæ, in quas totius *Molis Create* concavitas divisa & distributa est, cum distributionibus & Circularibus lineis in convexitate Terreni Globi convenient. Ac quamvis *Terra*, si cum Maximâ illâ Sphæra Coelestis vastitate, & spatiofissimâ dilatatione comparatur, puncti tantummodo vicem obeat, & nulla expansione dilatata esse videatur,

habet tamen suum circuitum, sui corporis respectu satis magnum, ac proinde ejusmodi convexitatem, quæ eandem cum cœli concavitate divisionem admittit, & *lineas*, ac *circulos*, quæ minimâ suâ proportionem maximæ *Circulorum* proportioni respondent. Idem respectus eademque convenientia nihilominus etiam manet, quando *Hypothesis Terram* in medio *Universæ Molis Create* constitutus invertitur, & *Soli Terræ* locus in medio assignatur, ac *Terra* in *Solis* locum reponitur, adeo ut Systemata quidem solâ duorum Corporum inversione, & commutatione mutantur, sed ipsæ tamen distributiones, per lineas & *Circulos*, immutabiles mancant, & in utraq; illa *Hypothesi* subsistent.

*LINEAS* igitur, & *CIRCULOS* dictos exhibet *Typus præfatus* hic *Typus Cosmographicus* *Situm Terræ sub Circulis Coelestibus*.

T 2 BUS